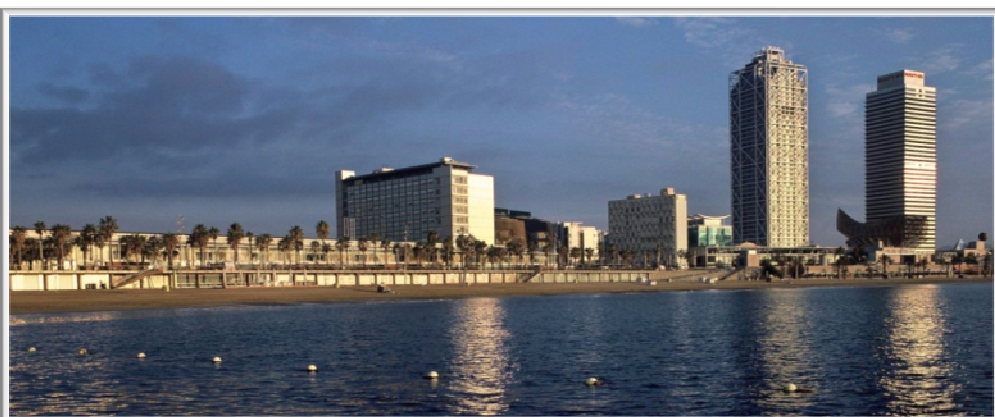

Informe 2014 del Registre de Tumors

Hospital del Mar
Barcelona

Servei d'Epidemiologia i Avaluació

Informe 2014 del Registre de Tumors de l'Hospital del Mar, Barcelona

Autors:

Marta Banqué Navarro, Francesc Macià Guilà
Servei d'Epidemiologia i Avaluació

Col·laboradors:

Xavier Calpe Perarnau, Imma Collet Diví, Àngels Hospital Naudó, Raquel Marcos Esteve,
Mercè Piracés Balagué, Xavier Villanueva Castelltort

Gràfics i disseny:

Cristina Hernández Rodríguez

Agraïments:

Volem fer constar un agraïment especial als doctors Manuel Gallén Castillo i Josep Planas Domingo, del Servei d'Oncologia, els quals ara fa 37 anys, el 1977, varen iniciar el Registre de Tumors de l'Hospital del Mar seguint les directrius del GEOCB (Grup d'Estudis Oncològics de Catalunya i Balears). El seu impuls i dedicació va ser fonamental per a la consolidació del Registre de Tumors com a eina pionera per a la millora de la qualitat assistencial oncològica.

Agraïm també la tasca de totes les persones que, al llarg de tots aquests anys, han fet possible amb el seu esforç i suport la continuïtat del Registre de Tumors, i especialment de Carme Buera Gómez, Teresa Cardona Hernández, Montserrat Casamitjana Abella, Josep M Corominas Torres, Xavier Fabregat Mayol(+), Imma Guasch Jordán, Isabel López Tolosa, Núria Malats Riera, Cristiane Murta-Nascimento, Xavier Pérez González, Miquel Porta Serra i Salvador Serratosa Cruzado.

Font d'informació:

Les anàlisis de supervivència han estat possibles gràcies a la informació proporcionada pel *Registre de Mortalitat de Catalunya* (Servei d'Informació i Estudis, Direcció General de Recursos Sanitaris, Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya). Les anàlisis són, tanmateix, d'elaboració pròpia.

© Parc de Salut MAR
Barcelona, gener 2014

Contacte:

Francesc Macià Guilà
Unitat de Prevenció i Registre de Càncer. Servei d'Epidemiologia i Avaluació
Red de Investigación en Servicios de Salud en Enfermedades Crónicas (REDISSEC)
Hospital del Mar. Parc de Salut MAR
Passeig Marítim, 25-29
08003 BARCELONA
Tel. (+34) 93 248 34 29
fmacia@hospitaldelmar.cat
www.parcdesalutmar.cat/epidemiologia

ÍNDIX

1	INTRODUCCIÓ	2
2	MATERIAL I MÈTODES	2
2.1	Definició de cas	2
2.2	Fonts d'informació	3
3	RESULTATS	4
3.1	Evolució del nombre de neoplàsies registrades pel RTHMar	4
3.2	Districte municipal de referència	4
3.3	Edat i sexe	5
3.4	Localitzacions tumorals	6
3.5	Estat en l'últim control	7
3.6	Confirmació cito-histològica	7
3.7	Extensió de la neoplàsia en el moment del diagnòstic	7
3.8	Tipus de tractament oncològic	8
3.9	Tipus de primera consulta a l'Hospital (urgències vs programada)	10
3.10	Diagnòstics per cribratge	11
3.11	Interval entre la primera consulta a l'Hospital i el primer tractament	11
3.12	Interval entre la data del diagnòstic i el primer tractament	12
3.13	Supervivència observada	13
4	CONCLUSIONS	15
5	COL·LABORACIONS	16

1 INTRODUCCIÓ

El càncer és un dels principals problemes de salut en els països desenvolupats, tant per la morbi-mortalitat que causa, com per la quantitat de recursos que s'esmercen en el seu diagnòstic i tractament. El desenvolupament de sistemes d'informació fiables és un pas essencial a l'hora d'elaborar qualsevol estratègia de control d'aquesta malaltia.

En aquesta línia, el Registre de Tumors de l'Hospital del Mar (RTHMar), gestionat pel Servei d'Epidemiologia i Avaluació, és un valuós instrument que proporciona dades sobre el nombre de casos, les característiques, el procés diagnòstic i terapèutic i la supervivència dels pacients oncològics atesos a l'Hospital del Mar. Integrat a la xarxa informàtica hospitalària, el RTHMar constitueix una base de dades que recull de forma sistemàtica i exhaustiva un conjunt d'informació clínica i epidemiològica de tots els malalts de càncer assistits al Parc de Salut MAR i, a més, n'efectua el seguiment al llarg del temps. Iniciat el 1978, el RTHMar és un dels registres hospitalaris més antics de tot l'Estat espanyol amb més de 40.000 neoplàsies registrades.

Els objectius específics que el RTHMar té definits són:

- Analitzar la incidència hospitalària de malalties neoplàsiques, en funció de la localització tumoral, serveis implicats, districte municipal de procedència, etc., per tal de monitorar l'evolució de la demanda.
- Proporcionar periòdicament indicadors d'avaluació a les diferents Unitats Funcionals de Càncer, així com als diversos serveis clínics implicats en el procés diagnòstic i terapèutic del càncer.
- Avaluat la qualitat de l'assistència als malalts oncològics mitjançant l'obtenció d'indicadors, com per exemple els intervals de temps entre consulta, diagnòstic i tractament, o la realització d'estudis de supervivència en funció de variables clíniques, terapèutiques, etc.
- Participar en la Comissió de Tumors de l'Hospital del Mar i impulsar projectes de millora de la qualitat assistencial.

- Donar suport als programes de detecció precoç de càncer de mama i de càncer colorectal.
- Col·laborar en estudis clínics, epidemiològics i de salut pública.
- Col·laborar amb els registres de càncer poblacionals de Catalunya (Tarragona i Girona), facilitant-los informació dels casos assistits procedents d'aquestes àrees.
- Contribuir a la producció i difusió científiques mitjançant la presentació de comunicacions a congressos i jornades científiques.
- Vetllar per la confidencialitat de la informació.

Aquest Informe 2014 del RTHMar comprèn tres apartats. En primer lloc, presentem la informació corresponent a l'any 2012 per a tots els casos en general i, més detalladament, per a vuit de les localitzacions principals (mama, còlon i recte, pulmó, pròstata, bufeta urinària, cèrvix, cos d'úter i ovari) corresponents a les Unitats Funcionals de càncer existents actualment al Parc de Salut MAR. Després s'analitza l'evolució d'algunes variables al llarg del quinquenni 2008-2012. Finalment, es mostren les anàlisis de supervivència de les principals localitzacions tumorals per als casos diagnosticats entre els anys 1994 i 2008.

2 MATERIAL I MÈTODES

2.1 Definició de cas

El RTHMar recull informació i segueix l'evolució de tots els pacients de càncer atesos al Parc de Salut Mar en qualsevol moment de la seva malaltia, independentment de la data de diagnòstic del tumor.

El RTHMar registra tots els tumors malignes, els carcinomes *in situ* i també els tumors de malignitat incerta. No registra els tumors benignes (tampoc els de SNC) ni les neoplàsies intraepiteliales de grau II de coll d'úter, ni els carcinomes basocel·lulars de pell.

En el present informe s'han exclòs sempre els tumors de malignitat incerta. Els carcinomes *in*

situ no s'han inclòs en les anàlisis de supervivència. A més, en la majoria d'anàlisis s'han considerat únicament els casos diagnosticats i/o tractats a l'Hospital del Mar que suposen el 94% del total de casos registrats.

2.2 Fonts d'informació

Les fonts d'informació i identificació de casos són principalment els informes del Servei d'Anatomia Patològica i els informes d'alta hospitalària, codificats pel Servei de Documentació i Arxiu. També s'utilitza informació del Servei d'Hematologia, de les actes dels Comitès de Tumors, dels informes d'autòpsies i dels de la Unitat de Cures Pal·liatives, així com de les visites a l'hospital de dia i consultes externes del Servei d'Oncologia. El nivell d'exhaustivitat és pràcticament complet.

Integrat a la xarxa informàtica de l'Hospital, el RTHMar s'alimenta de forma automàtica a partir de la base de dades del Servei d'Anatomia Patològica. Quan un informe cito-histològic és codificat pels patòlegs com a neoplàsia maligna, si el cas no figura encara en el RTHMar, s'obre automàticament un nou registre, el qual incorpora tant la informació d'Anatomia Patològica com les dades de filiació introduïdes pel Servei d'Admissions de l'Hospital.

El RTHMar recull un total de 48 ítems per a cada registre (punt 2.3). Més de la meitat d'aquests ítems queden registrats de forma automàtica o semiautomàtica. La resta cal introduir-los manualment a partir de la revisió de la història clínica i de les altres fonts d'informació ja esmentades.

A més, el programa informàtic de RTHMar permet efectuar de forma automàtica el seguiment dels pacients. Si el malalt és vist a Urgències, Consultes Externes o en qualsevol servei hospitalari del Parc de Salut MAR, la data de seguiment s'actualitza; també en cas que el pacient sigui èxitus a l'Hospital.

El RTHMar té signat un conveni amb el Registre de Mortalitat de Catalunya del Departament de Salut, i periòdicament s'obté informació actualitzada sobre la data i la causa de mort dels casos registrats.

RTHMar. Variables recollides al registre

- 1 Número de registre*
- 2 Número d'història clínica*
- 3 Cognoms i nom*
- 4 Adreça*
- 5 Població de residència*
- 6 Districte postal*
- 7 Districte municipal*
- 8 Telèfon*
- 9 Població de naixement*
- 10 Data de naixement*
- 11 DNI*
- 12 Edat*
- 13 Sexe*
- 14 Localització CIM-O*
- 15 Sublocalització*
- 16 Histologia CIM-O*
- 17 Subhistologia*
- 18 Grau de diferenciació
- 19 Número de biòpsia/citologia*
- 20 Localització SNOMED*
- 21 Histologia SNOMED*
- 22 Base del diagnòstic
- 23 Extensió - LRD
- 24 Extensió segons SEER
- 25 Estadificació TNM/pTNM
- 26 Localització de les metàstasis
- 27 Autòpsia
- 28 Tumors múltiples
- 29 Tipus de tractament
- 30 Intenció del tractament
- 31 Raons per a no aplicar el tractament
- 32 Data primer símptoma
- 33 Data diagnòstic*
- 34 Data primer tractament
- 35 Data segon tractament
- 36 Data primera consulta a l'Hospital
- 37 Data primera visita a Oncologia*
- 38 Data últim control*
- 39 Estat en l'últim control*
- 40 Hospital*
- 41 Àrea bàsica de salut*
- 42 Categoria de cas
- 43 Tipus de primera consulta a l'Hospital
- 44 Serveis hospitalaris implicats
- 45 Comitès de tumors
- 46 Data registre*
- 47 Altres informes cito-histològics
- 48 Fase de complimentació del cas

* ítems d'obtenció automàtica o semiautomàtica

3 RESULTATS

3.1 Evolució del nombre de neoplàsies registrades pel RTHMar

El volum de neoplàsies ateses a l'Hospital del Mar ha augmentat molt en els darrers anys. Des de l'any 2008 se superen els 2.000 casos anuals registrats (fig. 1).

Durant l'any 2012, es van registrar un total de 2.187 casos, dels quals el 88,5% (1.936 càncers, invasius o *in situ*) van ser diagnosticats i/o tractats a l'Hospital del Mar.

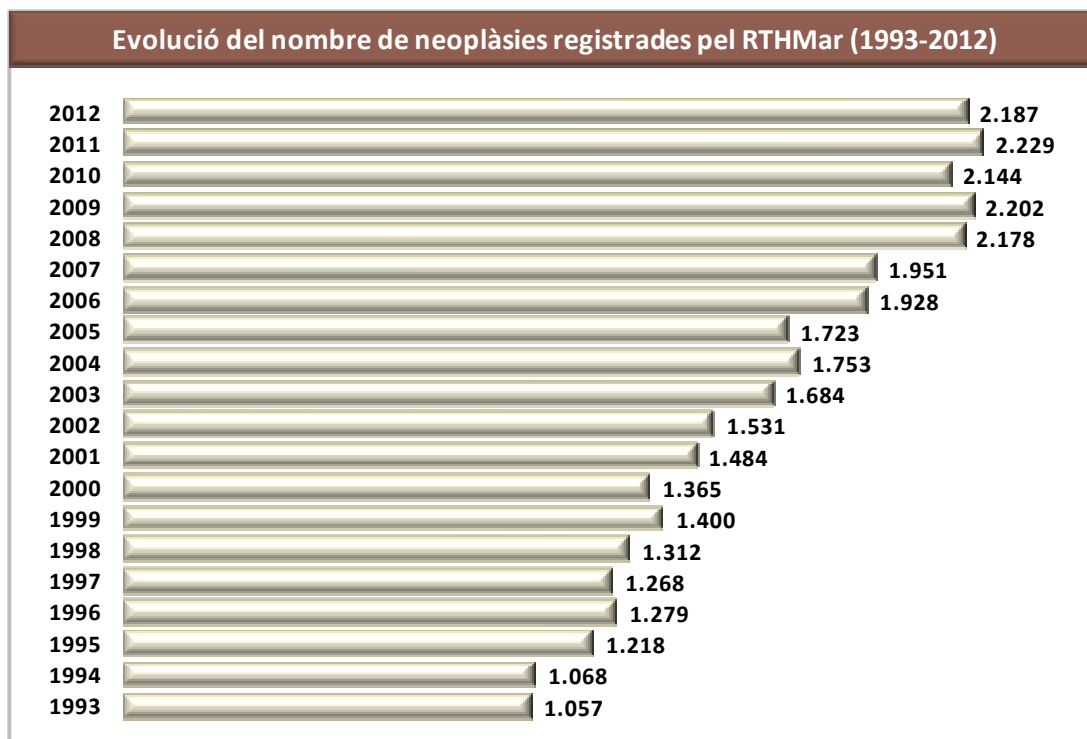

Figura 1

3.2 Districte municipal de referència

Globalment, el 70,6% dels casos registrats l'any 2012 procedeixen dels districtes de Ciutat Vella i de Sant Martí. Queda clara l'atracció de l'Hospital envers la seva àrea de referència. D'altra banda, un 14,3% dels malalts prové de fora de la ciutat

de Barcelona, xifra que inclou el 4,4% que són de Sant Adrià del Besòs (el barri de la Mina ha tingut tradicionalment l'Hospital del Mar com a referent).

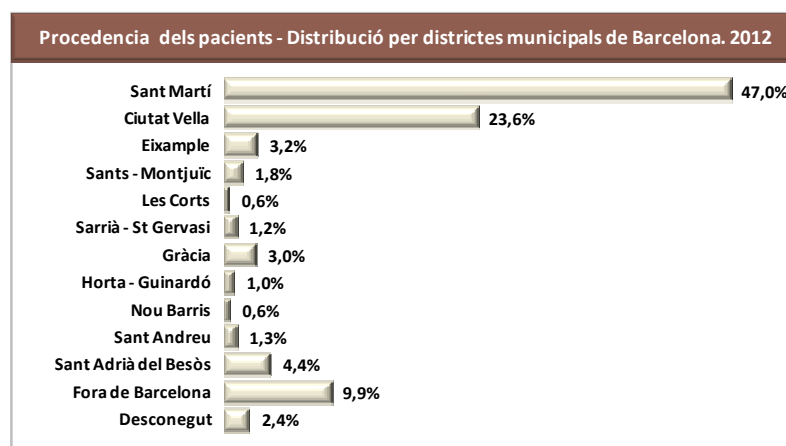

Figura 2

3.3 Edat i sexe

La mitjana d'edat global dels malalts és de 67 anys (el 55,9% tenen una edat igual o superior als 65 anys). Destaca que un 19,8% tenen 80 anys o més (383 casos). En homes, la franja d'edat amb un nombre més elevat de casos és la de 60 a 79 anys (57,0%), mentre que en les dones són la de 60 a 64 anys (11,4%) i la de la de 75 a 84 anys (23,3%).

Els homes representen el 53,6% dels casos. El percentatge de dones solament és superior al d'homes en les franges d'edat de 20 a 54 anys i de més de 80 anys.

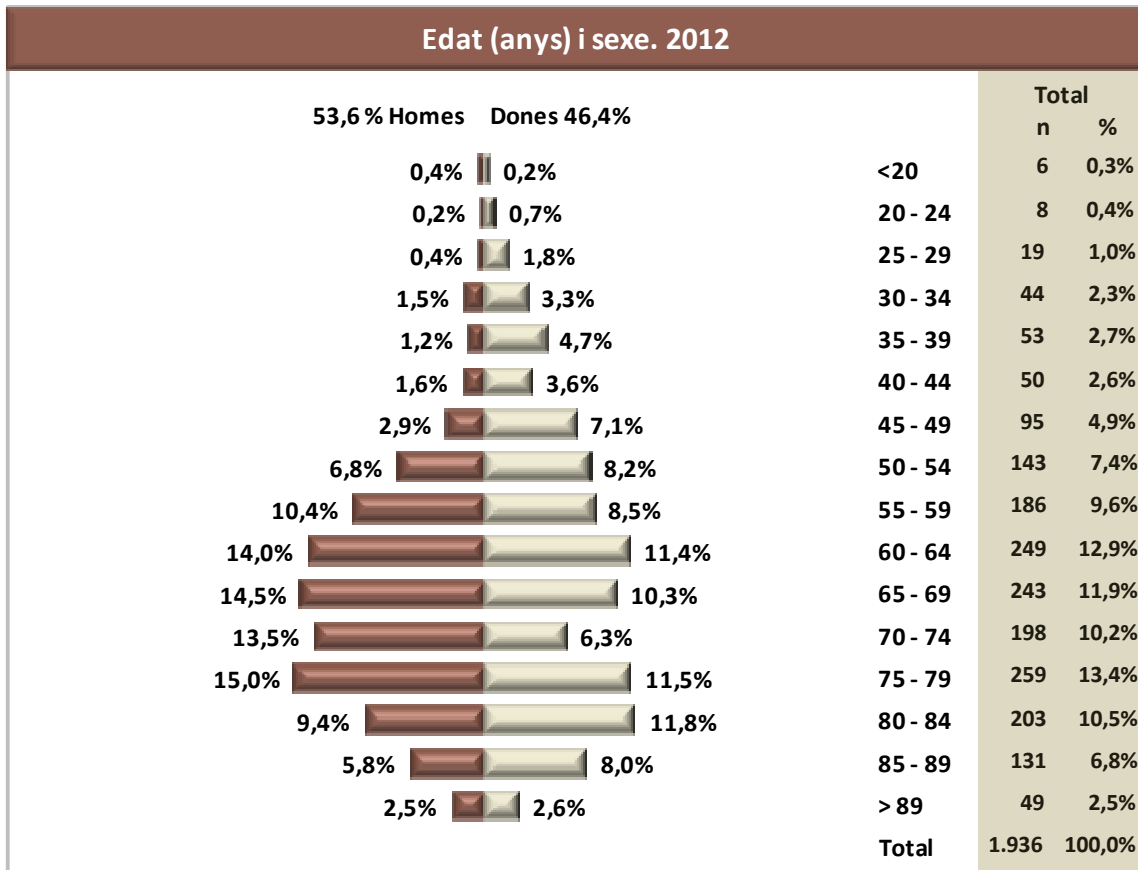

Figura 3

3.5 Estat en l'últim control

El 17,5% dels pacients diagnosticats de càncer durant l'any 2012 han mort al Parc de Salut MAR (a data 31/12/2013). Encara no s'ha pogut actualitzar la informació sobre els èxits extrahospitalaris ja que el Registre de Mortalitat de Catalunya només disposava de la informació fins a l'any 2010.

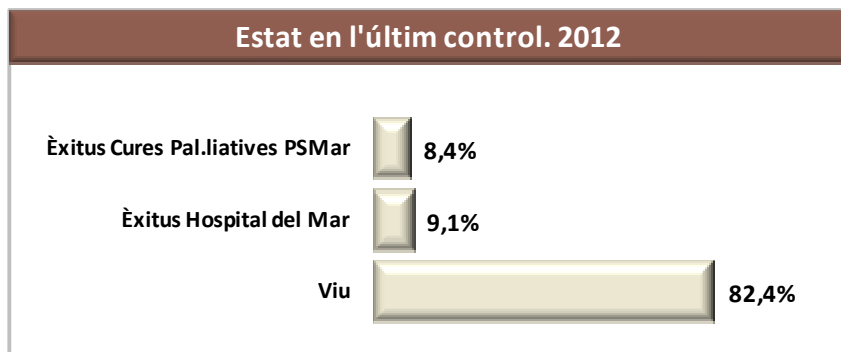

Figura 5

3.6 Confirmació cito-histològica

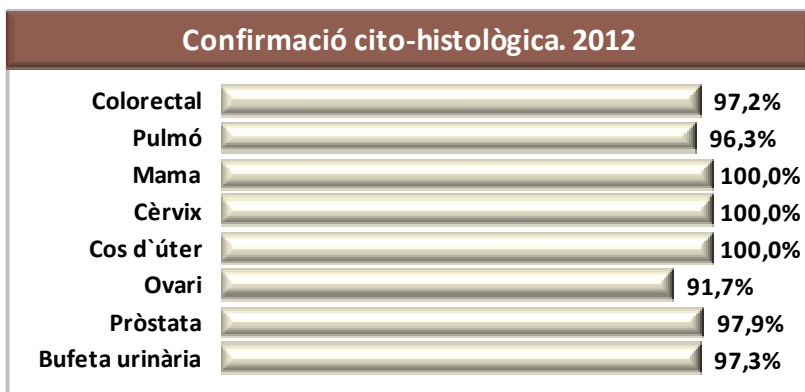

Figura 6

En el 98,1% dels càncers assistits en unitats funcionals tenen confirmació anatomopatològica de la neoplàsia (citologia i/o histologia del tumor primari o de metàstasi).

En mama, cèrvix i cos d'úter hi ha confirmació cito-histològica en el 100% dels casos. La resta de localitzacions tenen confirmació cito-histològica al voltant del 96%.

3.7 Extensió de la neoplàsia en el moment del diagnòstic

Els tumors són registrats segons la classificació TNM/pTNM sempre que sigui possible. En les figures 7a i 7b els casos s'agrupen segons els estadis de l'American Joint Committee on Cancer (AJCC).

Els tumors diagnosticats en estadis més avançats han estat els de pulmó (el 51,2% es diagnostiquen en estadi IV). En canvi, el 75,0% dels càncers de mama es diagnostiquen en estadis precoços (0,I,II). El 85,3% dels tumors primaris de cèrvix uterina són neoplàsies intraepiteliais cervicals de grau III (carcinoma in situ/CIN III).

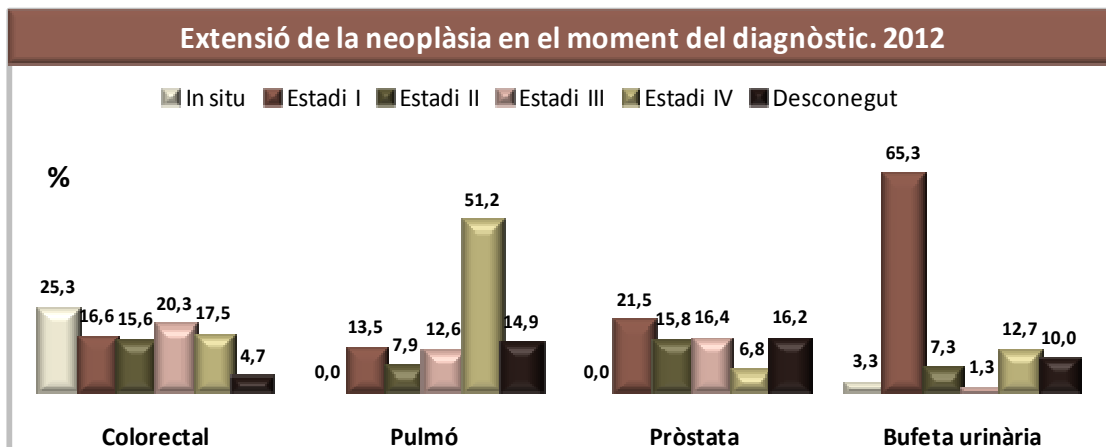

Figura 7a

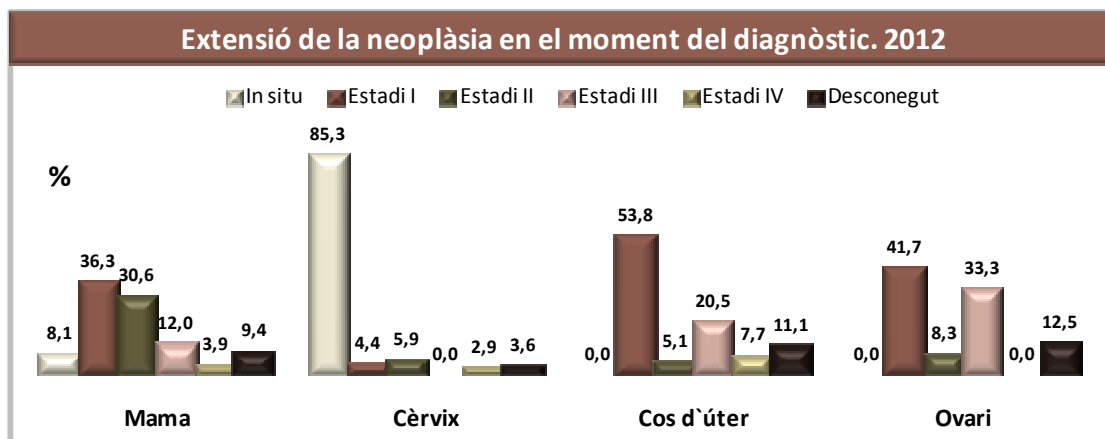

Figura 7b

3.8 Tipus de tractament oncològic

En aquest apartat es mostra l'evolució al llarg del període 2008-2012 del total de tractaments oncològics efectuats tenint en compte que un malalt pot rebre més d'un tipus de tractament.

En les figures 8a i 8b s'observa l'evolució del tractament quirúrgic al nostre centre. La gran majoria dels tumors localitzats en còlon-recte, mama, cèrvix uterina, cos uterí i bufeta van rebre tractament quirúrgic. En canvi, en pulmó només s'arriba al 21,4% (any 2012).

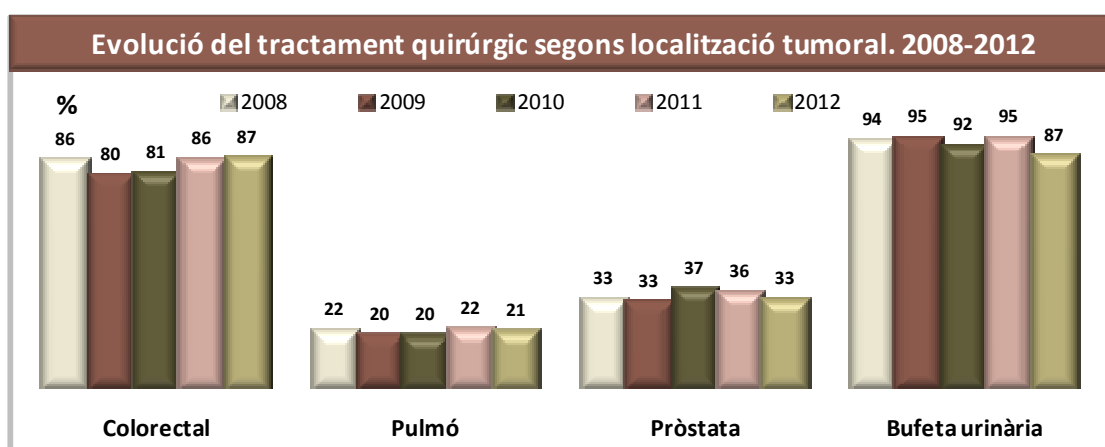

Figura 8a

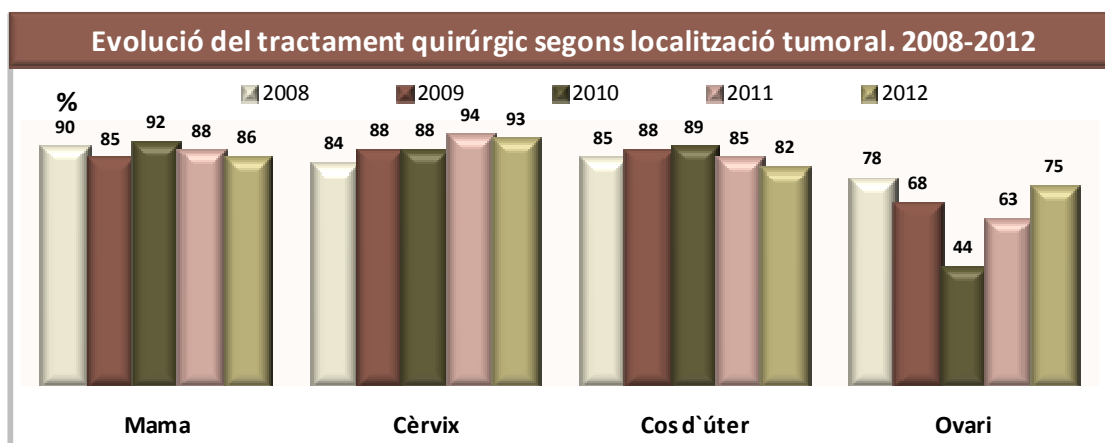

Figura 8b

Referent al tractament radioteràpic (figures 9a i 9b), els tumors localitzats a la mama són els que més en van rebre (75% al 2012).

Els tumors localitzats a ovari i pulmó són els que més quimioteràpia van rebre (figures 10a i 10b).

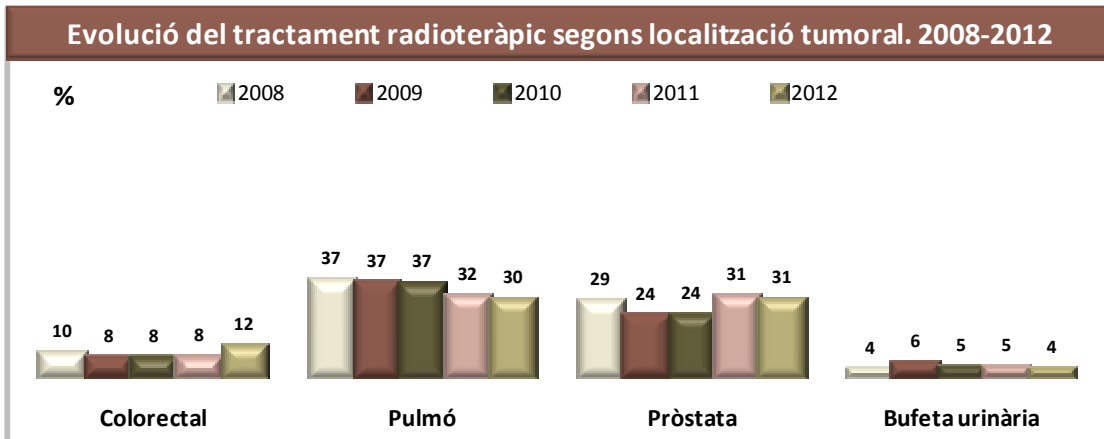

Figura 9a

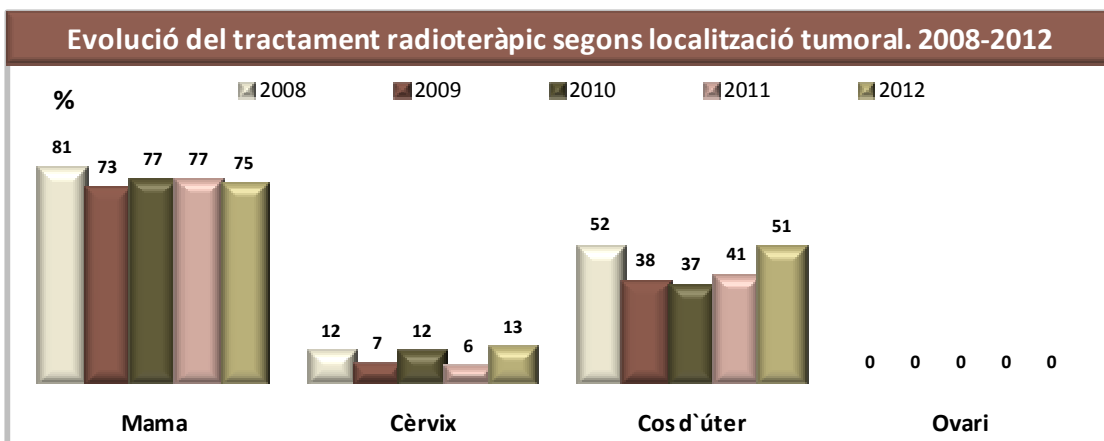

Figura 9b

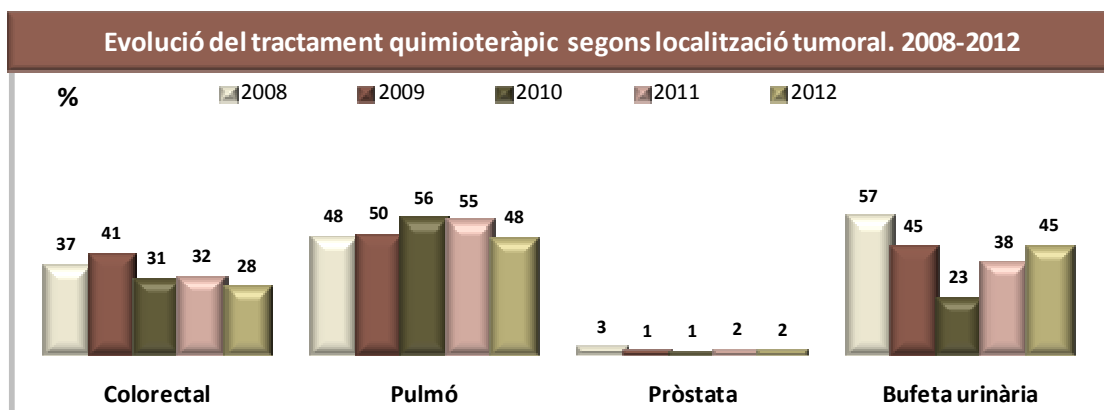

Figura 10a

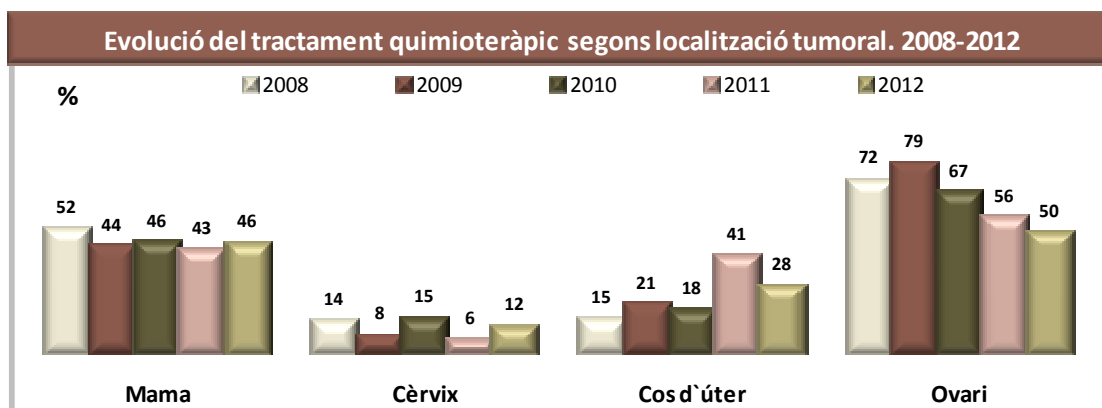

Figura 10b

3.9 Tipus de primera consulta a l'Hospital (urgències vs programada)

En els darrers tres anys han disminuït els pacients amb càncer de pulmó que efectuen la primera consulta a través del Servei d'Urgències (29,3% l'any 2012). També ha baixat en el cas de cèrvix (5,9%) i cos d'úter (25,6%), mentre que els casos

de càncer d'ovari han augmentat (75,0%). En canvi, més del 95% dels pacients amb neoplàsies de mama entren en contacte per primer cop amb l'Hospital mitjançant visites programades a consultes externes.

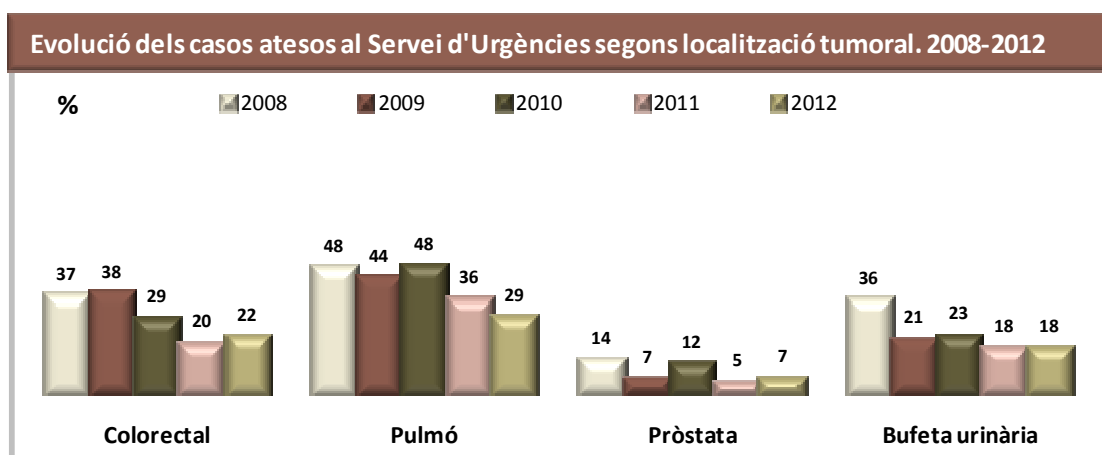

Figura 11a

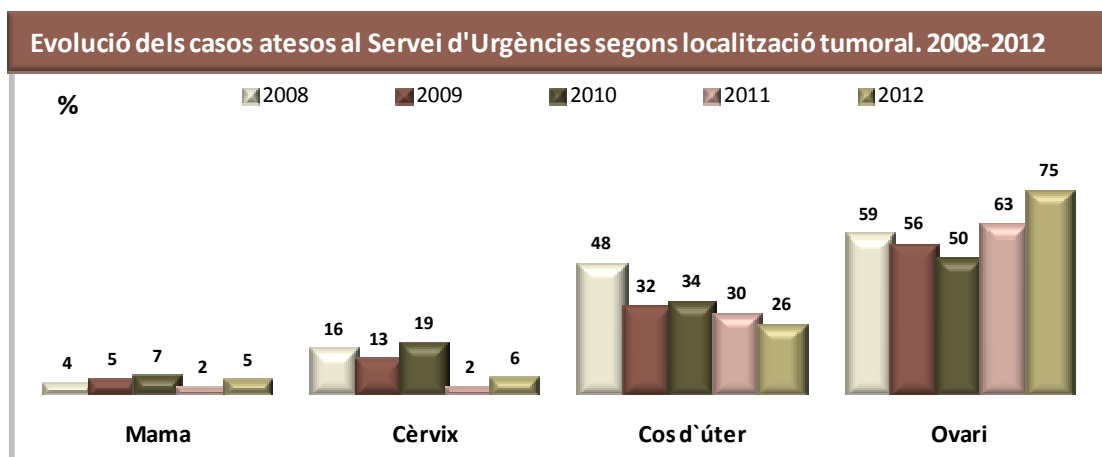

Figura 11b

3.10 Diagnòstics per cribratge

El Parc de Salut MAR gestiona i coordina des del 1995 el *Programa de detecció precoç de càncer de mama* als districtes de Ciutat Vella, Sant Martí, Gràcia i Sarrià-Sant Gervasi, i des del desembre del 2009 el *Programa de detecció precoç de*

càncer de còlon i recte a Ciutat Vella i Sant Martí. En l'últim any, el 33,8% dels càncers de mama i el 25,5% dels colorectals han estat diagnosticats a través d'aquests programes.

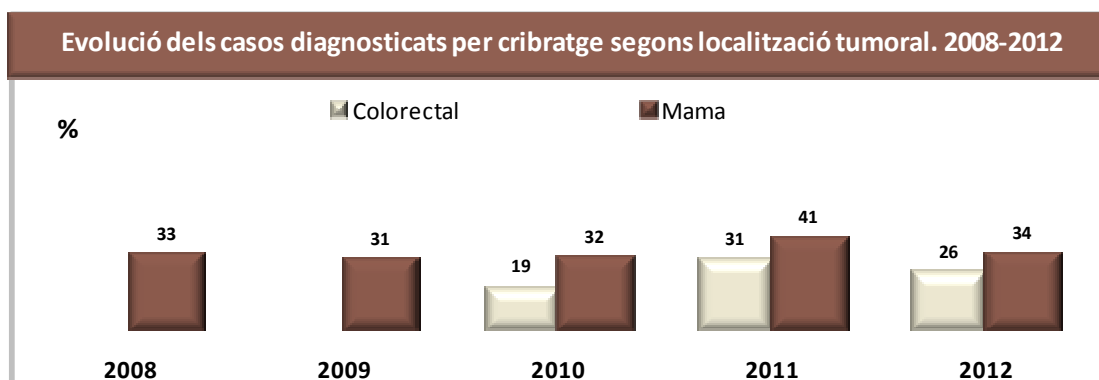

Figura 12

3.11 Interval entre la primera consulta a l'Hospital i el primer tractament

Es considera com a data de la primera consulta la primera data en què el malalt acudeix a l'Hospital del Mar per raó del seu procés neoplàstic (urgències, consultes externes, mamografia, ingrés, etc.).

Els tumors primaris localitzats a còlon-recte, presenten una mediana de l'interval primera consul-

ta-tractament d'aproximadament 40 dies. En els darrers cinc anys, aquest interval ha disminuït en les neoplàsies de mama i de pulmó, essent l'any 2012 de 36 dies en ambdues localitzacions. Aquestes tres localitzacions corresponen a les Unitats Funcionals de càncer amb més anys de trajectòria al nostre centre.

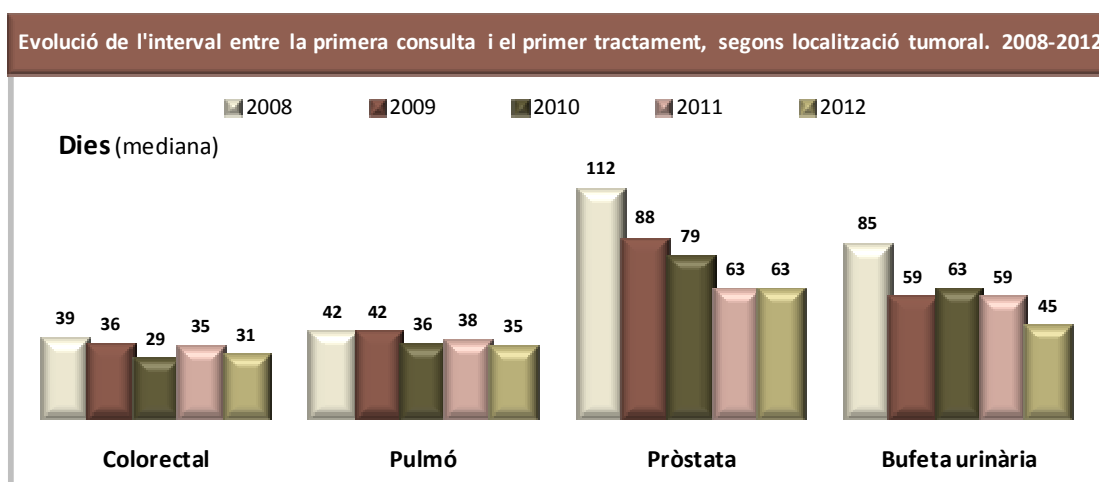

Figura 13a

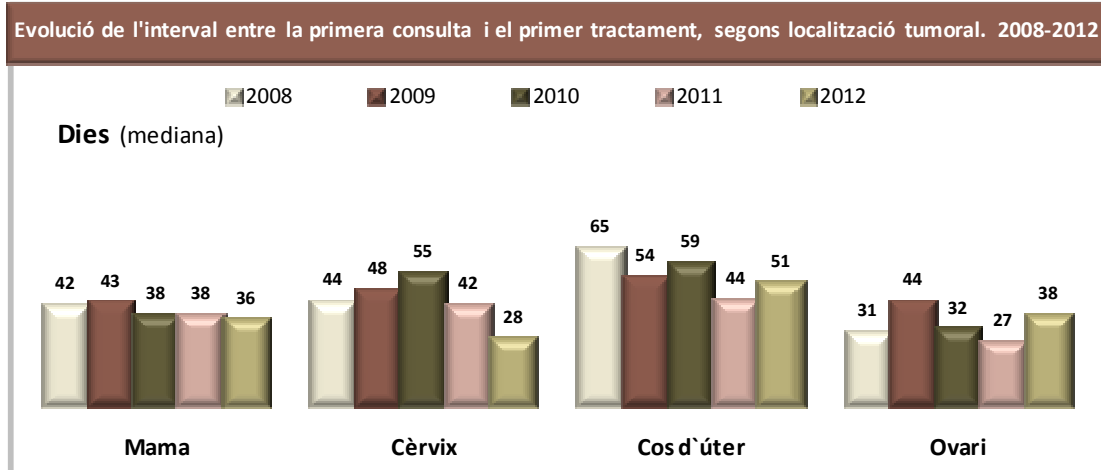

Figura 13b

3.12 Interval entre la data del diagnòstic i el primer tractament

Es considera com a data del diagnòstic la del diagnòstic de certesa, és a dir, la del primer informe anatomopatològic amb resultat de càncer. Tant

els tumors de pulmó, com els de mama i d'ovari presenten una mediana per sota dels 30 dies.

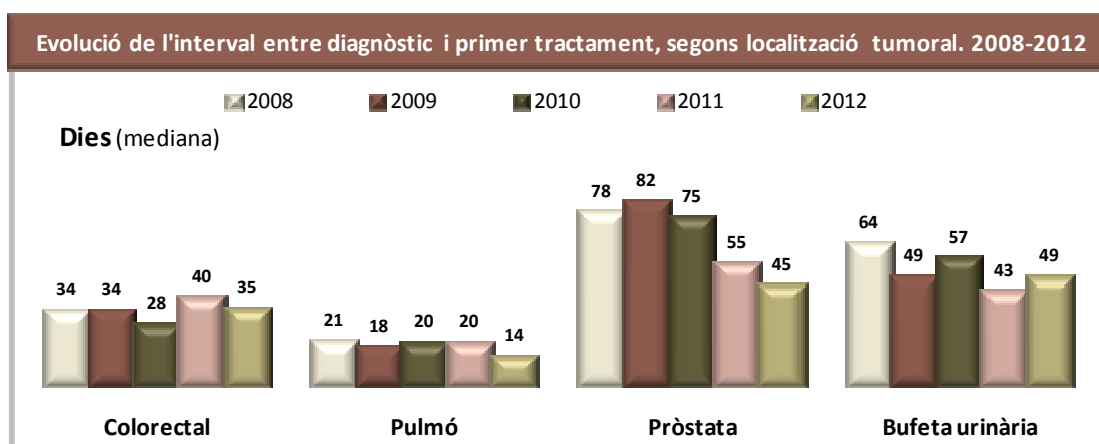

Figura 14a

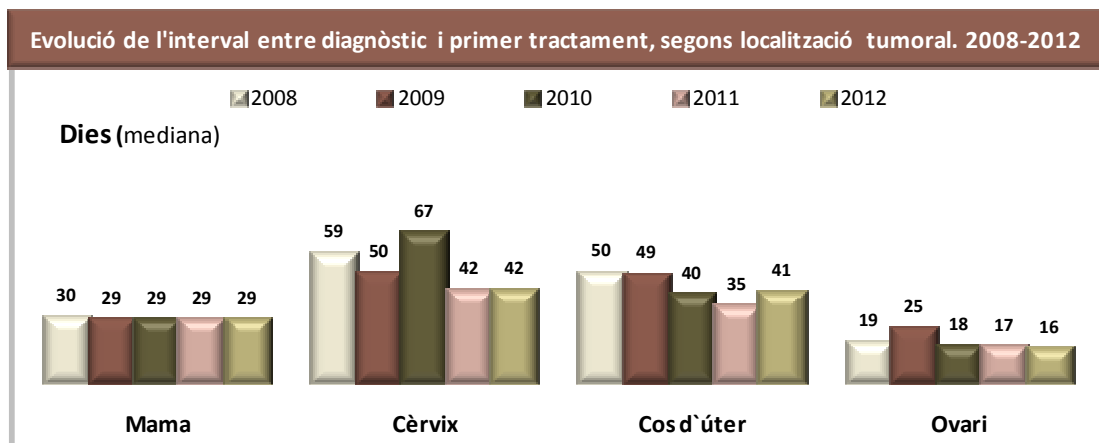

Figura 14b

3.13 Supervivència observada

En aquest apartat s'analitzen els casos amb tumors invasius diagnosticats entre els anys 1994 i 2008 amb seguiment fins al 2013. L'esdeveniment estudiat és la mortalitat observada, o sigui, totes les morts independentment de la causa. Els casos vius i els perduts durant el seguiment s'han considerat censurats. Per a l'anàlisi de supervivència s'ha fet servir l'estimador de Kaplan-Meier.

Les figures 15a a 15h mostren les corbes de supervivència de Kaplan-Meier, segons el període de diagnòstic, per a les diferents localitzacions analitzades. Els tumors invasius que van presentar un augment significatiu de la supervivència els darrers 5 anys respecte els anys anteriors van ser

els de colorectal, pulmó, pròstata, mama i ovari. El càncer de pulmó és el que presenta una supervivència més baixa.

En el període més recent (2004-2008), la probabilitat de supervivència observada als 5 anys per als casos diagnosticats de càncer colorectal va ser del 51,2% (IC95% 48,2 - 54,2%), per al càncer de pulmó del 13,8% (IC95% 11,4 - 16,2%), per al de pròstata 77,0% (IC95% 74,0 - 80,0%), per al de bufeta 50,4% (IC95% 45,8 - 55,0%), per al de mama 81,7% (IC95% 79,5 - 83,95%), per al de cos d'úter 69,3% (IC95% 61,7 - 76,9%), per al de cèrvix uterina 53,4% (IC95% 43,0 - 63,9%) i per al càncer d'ovari 42,5% (IC95% 32,1 - 52,9%).

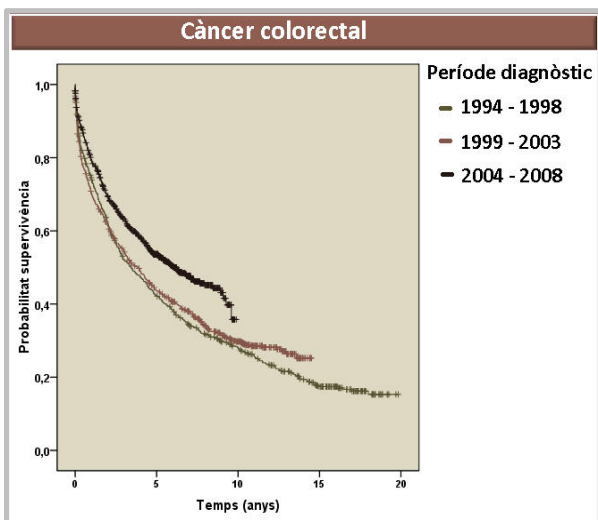

Figura 15a

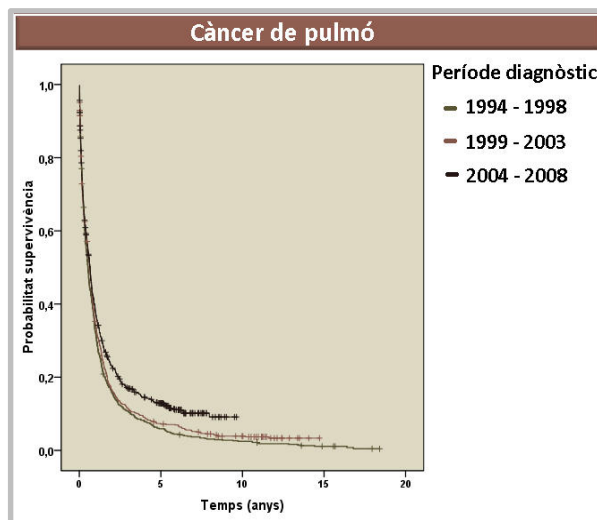

Figura 15b

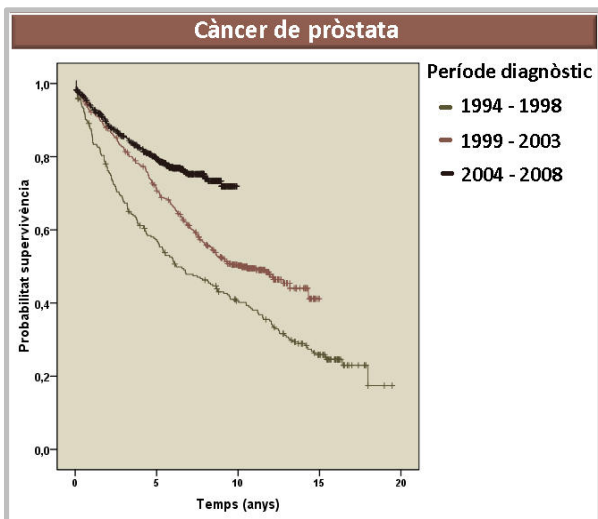

Figura 15c

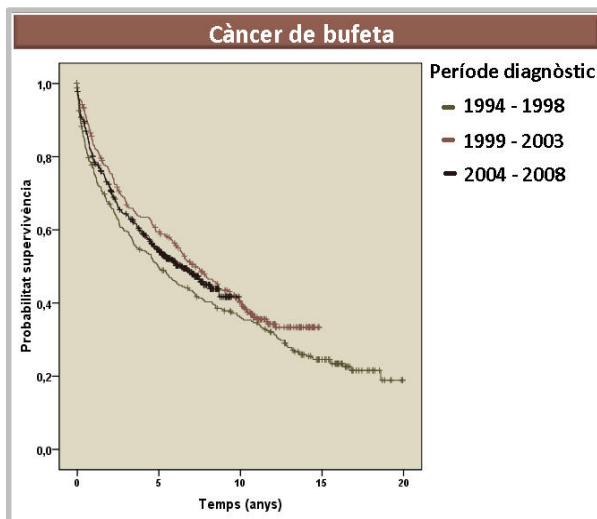

Figura 15d

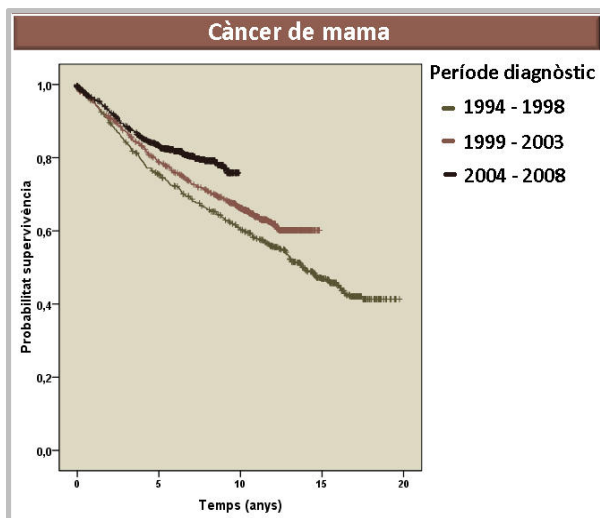

Figura 15e

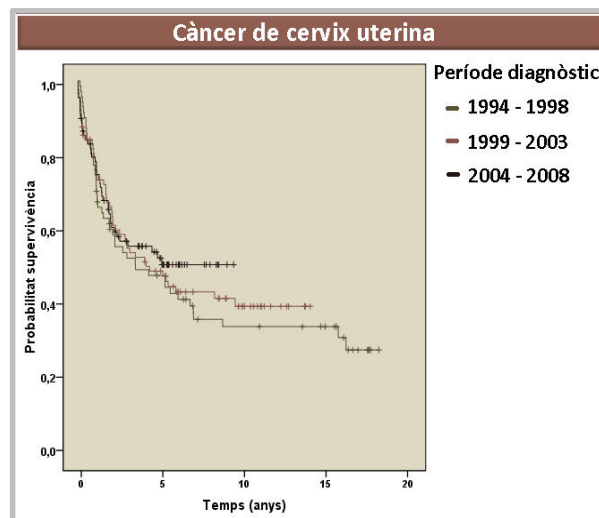

Figura 15f

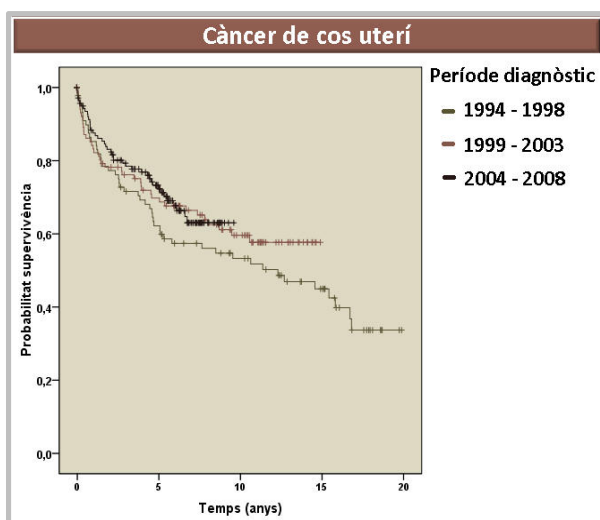

Figura 15g

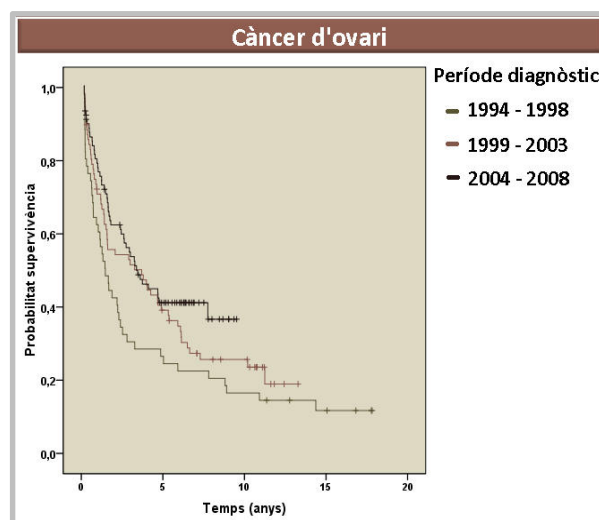

Figura 15h

4 CONCLUSIONS

- Les neoplàsies ateses a l'Hospital del Mar han anat augmentant progressivament al llarg dels anys (54% d'increment mitjà en l'última dècada).
- Menys d'una tercera part dels pacients prové de fora de l'àrea de referència de l'Hospital.
- El càncer colorectal representa el 16,6% del total de casos, seguit pel càncer de mama (14,7%) i el càncer de pulmó (11,1%).
- Continua augmentant el nombre de casos de càncer de pulmó en dones. L'any 2012 representen ja el 23,4%.
- S'ha obtingut confirmació anatomopatològica en el 98% dels tumors per als quals es disposa d'unitat funcional; tanmateix, encara hi ha una proporció significativa de casos sense estadificació TNM (9,5%).
- El percentatge de pacients que efectuen el primer contacte amb l'Hospital a través del Servei d'Urgències es manté estable, excepte en pulmó, que continua disminuint.
- Una proporció important dels casos de càncer de mama (34%) i colorectal (26%) es diagnostiquen a través dels programes de cribratge poblacional.
- L'interval de temps entre primera consulta i tractament i l'interval entre diagnòstic i tractament han disminuït globalment al llarg del període 2008-2012.
- Els tumors invasius de còlon-recte, pròstata i mama presenten un augment significatiu de la supervivència al llarg dels anys.

5 COL·LABORACIONS

Tal com s'ha esmentat en la introducció, un dels objectius del RTHMar és contribuir a la producció i difusió científiques. Al llarg dels anys el RTHMar ha col·laborat en un nombre important d'estudis de recerca, tant clínics com epidemiològics, de diferents serveis de l'Hospital del Mar, de l'IMIM i de centres hospitalaris i institucions externes.

Per facilitar aquestes col·laboracions el RTHMar disposa, tant a la intranet com a la pàgina web del Parc de Salut Mar, d'un formulari de sol·licitud d'informació per als investigadors interessats a obtenir informació del RTHMar. El RTHMar vetlla en tot moment per mantenir la confidencialitat i el bon ús de la informació que es facilita.

Alguns exemples de col·laboracions recents del RTHMar:

- Col·laboracions amb el Servei d'Oncologia Mèdica, Servei d'Anatomia Patològica, Servei de Digestologia, Servei de Ginecologia i Obstetrícia, Servei de Cirurgia General, Servei de Cirurgia Toràcica, Servei de Pneumologia, Servei d'Urologia, Servei de Medicina Física i Rehabilitació – entre altres de l'Hospital del Mar – com a font d'informació de dades clíniques i/o epidemiològiques, dades de seguiment, de supervivència, identificació de factors predictors, intervals de temps del procés assistencial, suport metodològic, etc.
- Col·laboracions amb diferents grups de recerca de l'IMIM (Institut Hospital del Mar d'Investigacions Mèdiques) i del CREAL (Centre de Recerca en Epidemiologia Ambiental).
- Col·laboració amb el Registre poblacional de Càncer de Girona i amb el Registre poblacional de Càncer de Tarragona, facilitant l'exhaustivitat i la millora de la qualitat d'aquests Registres mitjançant la identificació de pacients de la seva àrea atesos al Parc de Salut Mar.
- Col·laboració amb l'Institut d'Investigació en Atenció Primària Jordi Gol (IDIAP) per a la validació del SIDIAP (Sistema d'Informació per

el Desenvolupament de la Investigació en Atenció Primària), actuant el RTHMar com a *gold standard* per mesurar la sensibilitat i qualitat de la informació recollida a l'Atenció Primària.

- Col·laboració amb el Pla Director d'Oncologia, del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, en els requeriments d'informació del Registre de Càncer de Catalunya, en l'apartat de tumors en pacients pediàtrics.
- Col·laboració amb el Servicio de Epidemiología Genética y Molecular del CNIO (Centro Nacional de Investigaciones Oncológicas), per a la revisió de l'exhaustivitat de l'estudi PanGen.

D'altra banda, amb informació directament proporcionada pel RTHMar s'han publicat en els darrers anys els següents articles:

- Rojo F, Domingo L, Sala M, Zazo S, Chamizo C, Menendez S, Arpi O, Corominas JM, Bragado R, Servitja S, Tusquets I, Nonell L, Macià F, Martínez J, Rovira A, Albanell J, Castells X. Gene expression profiling in true interval breast cancer reveals over activation of mTOR signaling pathway. *Cancer Epidemiol Biomarkers Prev.* 2013 Dec 17.
- Domingo L, Blanch J, Servitja S, Corominas JM, Murta-Nascimento C, Rueda A, Redondo M, Castells X, Sala M. Aggressiveness features and outcomes of true interval cancers: comparison between screen-detected and symptom-detected cancers. *Eur J Cancer Prev.* 2013 Jan;22(1):21-8.
- Macià F, Pumarega J, Gallén M, Porta M. Time from (clinical or certainty) diagnosis to treatment onset in cancer patients: the choice of diagnostic date strongly influences differences in therapeutic delay by tumor site and stage. *J Clin Epidemiol* 2013;66(8):928-39.

- Esteva M, Leiva A, Ramos M, Pita-Fernández S, González-Luján L, Casamitjana M, Sánchez MA, Pértega-Díaz S, Ruiz A, Gonzalez-Santamaría P, Martín-Rabadán M, Costa-Alcaraz AM, Espí A, Macià F, Segura JM, Lafita S, Arnal-Monreal F, Amengual I, Boscá-Watts MM, Hospital A, Manzano H, Magallón R. Factors related with symptom duration until diagnosis and treatment of symptomatic colorectal cancer. *BMC Cancer* 2013;13(1):87.
- Orozco-Levi M, Ramírez-Sarmiento A, Borchers M, Murta-Nascimento C, Macià F, Casado B, Polo M, Caballero-Benitez A, Diaz-Quijano F, Gelabert A. Lack of MICA Expression Predicts a Worse Prognosis in Patients with Bladder Cancer. *Open Journal of Pathology*, 2013;3:1-53.
- Macià F, Porta M, Murta-Nascimento C, Servitja S, Guxens M, Burón A, Tusquets I, Albanell J, Castells X. Factors affecting 5- and 10-year survival of women with breast cancer: An analysis based on a public general hospital in Barcelona. *Cancer Epidemiol* 2012;36(6):554-9.
- Agüero F, Murta-Nascimento C, Gallén M, Andreu-García M, Pera M, Hernández C, Burón A, Macià F. Colorectal cancer survival: Results from a hospital-based cancer registry. *Rev Esp Enferm Dig* 2012;104 (11): 572-577.
- Domingo L, Sala M, Servitja S, Corominas JM, Ferrer F, Martínez J, Macià F, Quintana MJ, Albanell J, Castells X. Phenotypic characterization and risk factors for interval breast cancers in a population-based breast cancer screening program in Barcelona, Spain". *Cancer Causes and Control* 2010; 21(8):1155-1164.
- Bellmunt J, Macià F, Malmusi D, Lorente JA, Carles J, Lloreta J, Foro P, Gelabert-Mas A, Albanell J, Castells X. Impact of PSA implementation and combined radiation and hormonal therapy (RT + HT) on outcome of prostate cancer patients. *Eur J Cancer* 2009; 45(16): 2804-2809.
- Aguiló R, Macià F, Porta M, Casamitjana M, Minguella JL, Novoa A. "Multiple independent primary cancers do not adversely affect survival of the lung cancer patient." *Eur J Cardio-Thorac* 2008; 34(5): 1075-1080.
- Espallargues M, Almazan C, Tebé C, Pla R, Pons JMV, Sánchez E, Mias M, Alomar S, Borràs JM, por el Grupo de Estudio ONCORisc. Management and outcomes in digestive cancer surgery: design and initial results of a multicenter cohort study. *Rev Esp Enferm Dig (Madrid)* 2009; 101(10): 680-696.